

Testataanko samalla hiv?

»» Terveysalan ammattilaisille »»

Hiv voi tarttua:

- emätin- tai anaaliyhdyntäessä ilman kondomia
- suuseksissä ilman kondomia
- jaettujen huumeruiskujen välityksellä
- hiv-positiiviselta äidiltä lapsen raskauden, synnytyksen tai imetyksen aikana (Suomessa riski on pieni suojalääkityksen ansiosta)
- veren- tai elinsiirron yhteydessä (Suomessa ei ole todettu yhtään luovutetun veren välityksellä tarttunutta hiv-infektiota vuoden 1985 jälkeen)
- Hiv-tartunnat saadaan lähes aina suojaamattoman seksin välityksellä. Tartunnat saadaan yleensä kumppanilta, joka ei tiedä tartunnastaan
- Hiv-tartunnalta voi suojautua käyttämällä kondomia ja liukuvoidetta yhdynnässä. Erittäin tärkeää liukuvoiteen käyttö on anaaliyhdyntäessä. Suuseksissä voi suojautua käyttämällä kondomia tai suuseksisuoja
- Suurin hiv-riski on miesten välisessä anaaliyhdyntäessä ilman kondomia sekä suojaamattomassa yhdynnässä maissa, joissa hivin esiintyvyys on korkea

Tartuntariskin suuruus vaihtelee eri seksitavoissa

Ei hiv-riskiä:

- suuteleminen
- kumppanin hyväily käsin
- suuseksissä sillä osapuolella, jota nuollaan tai imetään
- yhdynnässä tai suuseksissä, kun kondomi on käytössä alusta loppuun
- suojaamattomassa suuseksissä tai yhdynnässä hiv-tartunnan saaneen kanssa, joka on toimivalla hiv-lääkityksellä

Hiv-riskit:

PIENIN RISKI

kumppanin esiliukasteen, siemen-
nesteen tai emätineritteen saaminen
suhun

suojaamaton emätinyhdyntä

suojaamattomassa anaaliyhdyntässä
sisääntyöntävä osapuoli

suojaamattomassa anaaliyhdyntässä
vastaanottava osapuoli

SUURIN RISKI

Hiv näkyy vain testissä

Hiv-tartunnan voi todeta hiv-testillä, jossa verestä tutkitaan hi-viruksen vasta-aineita. Hiv-tartunta ei näy päällepäin, eikä sitä voi todeta oireista. Suojaamattoman seksin jälkeen on hyvä testata hiv ja muut seksitaudit oireettomuudesta huolimatta. Muut seksitaudit, kuten klamydia, tippuri ja kuppa tarttuvat huomattavasti helpommin. Klamydia- ja tippurinäytteet tulee ottaa nielusta, virtsasta tai peräaukosta asiakkaan seksitavan mukaan.

Hiv-testi voidaan tehdä 1-3 kuukauden kuluttua riskitilanteesta. Negatiivinen testituloks on täysin luotettava kolmen kuukauden kuluttua viimeisestä riskitilanteesta. Suurin osa hiv-tartunnoista näkyy testissä jo noin kuukauden kuluttua tartunnan saamisesta. Ennen testituloksen varmistumista turvaseksistä huolehtiminen on tärkeää, jotta ei tartuta muita. Kun on tietoinen omasta hiv-statuksestaan, ei tietämättään tartuta virusta.

Testiin tulee päästä ilman lääkärin arviota ja asiakkaan pyynnöstä suojaamattoman seksin jälkeen. Asiakkaan ennuste on parempi, kun hiv-tartunta todetaan ajoissa. Suomessa noin puolet hiv-tartunnoista todetaan silloin, kun lääkehoito olisi jo pitänyt aloittaa.

Vinkejä puheeksi ottoon ja asiakkaan neuvontaan:

- Mieti etukäteen, missä tilanteissa ja miten omassa työssäsi voisit ottaa testauksen puheeksi
- Uskalla kysyä asiakkaalta, millaista seksiä hänellä on ollut (suuseksi, emätinyhdyntä, anaaliseksi, jotain muuta?)
- Huomioi neuvonnassa yksilöllisyys: älä tee oletuksia asiakkaan seksikäyttytymisestä tai esimerkiksi kumppanin sukupuolesta
- Kerro erilaisten seksitapojen riskeistä ja kannusta asiakasta huolehtimaan omasta seksuaaliterveydestään
- Anna konkreettisia vinkkejä kondomin ja liukuvoiteen käyttöön

Kerro testitulokset:

- Varaa aikaa tuloksen kertomiseen
- Kerro tulos selkeästi ja rauhallisesti
- Kertaa turvaseksiohjeet

Tuloksen ollessa positiivinen muistuta, että hiv-tartuntaa voidaan hoitaa. Ajoissa todetun tartunnan kanssa voi elää oireetonta ja täysipainoista elämää yhtä pitkään kuin ilman hiv-tartuntaa. Asiakas tarvitsee tukeasi. Hänet voi ohjata hakemaan palveluja myös Hivpointista tai Positiiviset ry:stä.

Tilaa koulutus työpaicallesi Hivpointista

Koulutuksessa keskustellaan hivistä ja muista seksitaudeista, turvallisesta seksistä, hiv-testauksesta ja asiakkaan neuvonnasta.

Koulutuspyynnöt: **koulutus@hivpoint.fi**

Hivpointin nettisivuilta löydät materiaalia ammattilaisille ja asiakkaille.

Hivpoint neuvoo:

- puhelimessa: 0207 465 705
- netissä ja chatissa: hivpoint.fi

hiv point